

Bebyggd mark i strandskyddsområden

Strandnära byggande 2010-2014

MI0807

Innehåll

0	Allmänna uppgifter	2
0.1	Ämnesområde	2
0.2	Statistikområde	2
0.3	SOS-klassificering	2
0.4	Statistikansvarig	2
0.5	Statistikproducent	2
0.6	Uppgiftsskyldighet	2
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	2
0.8	Gallringsföreskrifter	3
0.9	EU-reglering	3
0.10	Syfte och historik	3
0.11	Statistikanvändning	4
0.12	Uppläggning och genomförande	4
0.13	Internationell rapportering	5
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	5
1	Översikt	6
1.1	Observationsstorheter	6
1.2	Statistiska målstorheter	6
1.3	Utflöden: statistik och mikrodata	7
1.4	Dokumentation och metadata	7
2	Uppgiftsinsamling	9
2.1	Ram och ramförfarande	9
2.2	Urvalsförfarande	9
2.3	Mätinstrument	9
2.4	Insamlingsförfarande	9
2.5	Databeredning	10
3	Statistisk bearbetning och redovisning	11
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	11
3.2	Redovisningsförfaranden	11
4	Slutliga observationsregister	12
4.1	Produktionsversioner	12
4.2	Arkiveringsversioner	12
4.3	Erfarenheter från senaste undersökningsomgången	12

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Miljö

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Markanvändning

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS): Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statistikansvarig

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån
<i>Postadress:</i>	Box 24300, 104 51 Stockholm
<i>Besöksadress:</i>	Karlavägen 100, Stockholm
<i>Kontaktperson:</i>	Johan Stålnacke
<i>Telefon:</i>	08 506 947 05
<i>Telefax:</i>	08 506 943 48
<i>E-post:</i>	johan.stalnacke@scb.se

0.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån
<i>Postadress:</i>	Box 24300, 104 51 Stockholm
<i>Besöksadress:</i>	Karlavägen 100, Stockholm
<i>Kontaktperson:</i>	Johan Stålnacke
<i>Telefon:</i>	08 506 947 05
<i>Telefax:</i>	08 506 943 48
<i>E-post:</i>	johan.stalnacke@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99).

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller

reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

0.8 Gallringsföreskrifter

Ej aktuellt.

0.9 EU-reglering

Statistiken är inte EU-reglerad.

0.10 Syfte och historik

Syfte

Statistiken inom produkten avser att beskriva kust och strand som är påverkad av bebyggelse. Med kust avses linjen där havsvatten möter land. Med strand menas linjen där sötvatten möter land.

Historik

De första strandskyddsbestämmelserna kom i början av 1950-talet. De skärptes väsentligt i mitten av 1970-talet, då de blev generella, omfattande land- och vattenområden inom 100 meter från strandlinjen. Bestämmelserna kan utsträckas till att gälla upp till 300 meter från strandlinjen, efter beslut av länsstyrelse eller kommun. Bestämmelserna ingår från och med 1999 i Miljöbalken, vilken började gälla detta år.

SCB gjorde under slutet av 1980-talet och början av 1990-talet flera metodstudier gällande bebyggelseutvecklingen inom strandskyddsområden, bl.a. i Stockholms skärgård, kring Storsjön i Gästrikland och kring Åsnen i Småland. Den första publiceringen i Statistiska Meddelanden gjordes 1996 och avsåg den strandnära bebyggelsen runt Mälaren och i Värmdö kommun. Senare har resultaten publicerats från en studie av bebyggelseutvecklingen fram till år 2005 samt en studie av bebyggelsens påverkan på kust- och strandlinjen. Därefter har statistik över bebyggelseutveckling i femårsintervall publicerats vart femte år, i statistiken kallat 'strandnära byggande'. Statistik över bebyggelsepåverkad kust och strand har publicerats för referensår 2010.

Från produktionsåret 2011 utökades Lantmäteriets byggnadsregister med komplementbyggnader (friggebodar, lador, bryggor etc). Eftersom registret är statistikens huvudkälla påverkades siffrorna kraftigt och ett brott i tidsserierna gjordes. Statistiken fick samtidigt en bättre kvalitet, då fler byggnader tillfördes registret.

År 2011 gick SCB med i en nationell geodatasamverkan, vilket är en sammanslutning av myndigheter¹. Syftet med den nationella geodatasamverkan är att bygga en nationell infrastruktur, där användaren kan söka, hitta och titta på geografiska data från de olika myndigheterna.

---

¹ Mer info: www.geodata.se

Geodatasamverkan har dramatiskt ökat SCB:s tillgång till geografiska data. För den här produkten har det inneburit tillgång till Lantmäteriets WMS-tjänster² med flygbilder och fastighetsgränser, vilket har förbättrat granskningsmöjligheterna betydligt.

0.11 Statistikanvändning

Boverket, Naturvårdsverket, Tillväxtverket och länsstyrelser använder statistiken som underlag för allmän orientering om utvecklingstendenser i det strandnära byggandet och för uppföljning av strandskyddsbestämmelsernas tillämpning. Kommunernas användningsområde är fysisk planering, särskilt avseende planering av den strandnära bebyggelsen. Press, radio, TV, allmänheten etc. använder den som underlag för offentlig debatt, opinionsbildning, mm.

SCB gör specialbearbetningar vid behov, i form av uppdrag, för att ge beställaren underlag för planering och utredning inom området samhällsbyggnad.

0.12 Uppläggning och genomförande

Undersökningen är en totalundersökning av byggnader inom ett visst avstånd från kust och strand. Uppgifterna tas fram vart femte år.

Underlag är uppgifter ur Lantmäteriets byggnadsregister. I detta register ingår alla typer av byggnader inklusive komplementbyggnader såsom ekonomibyggnader, förråd mm. Byggnadernas mittpunkt har koordinater enligt SWEREF 99TM³ som använts i undersökningen. För att erhålla så bra uppgifter om byggår som möjligt har den uppgiften kodats på från Fastighetstaxeringsregistret (FTR) via en kopplingstabell tillhandahållen av lantmäteriverket. I de fall kommunen har uppdaterat uppgiften om byggår i byggnadsregistret har dessa valts framför uppgifter hämtade från FTR.

För undersökningar av bebyggelsens belägenhet i förhållande till strandlinjen behövs digitaliserade strandlinjer med hög noggrannhet. För detta ändamål används Lantmäteriets digitala vattenmask i skalan 1:10 000.

Sambearbetning av de koordinatsatta registeruppgifterna och den digitala strandlinjen har skett i GIS-program⁴. Utsökning av byggnader belägna inom 100 meter respektive 300 meter från kust- och strandlinje sker i GIS-program, där också ytterligare bearbetningar och analys sker.

Även SCB:s gränser för tätorter har använts i bearbetningarna.

---

² Web Map Service. Internetbaserad tjänst som ger tillgång till webbkarta/flygbild anpassad för skärmvisning.

³ SWEdish REference Frame 1999, Transverse Mercator är ett koordinatsystem för att ange geografiska positioner i Sverige.

⁴ GIS står för Geografiska informationssystem. Det är ett datorbaserat system för att samla in, lagra, analysera och presentera geografiska data.

0.13 Internationell rapportering

Statistiken rapporteras inte internationellt.

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar är planerade.

1 Översikt

Följande text avser den senast publicerade statistiken inom produkten, vilket är statistik över nybyggd strandnära bebyggelse, inom femårsperioden 2010 till 2014.

1.1 Observationsstorheter

Objekt och populationer

Det finns två typer av objekt, vilka tillhör var sin population:

Objektet *nybyggd strandnära bebyggelse 2010-2014* tillhör populationen *Det totala byggnadsbeståndet i Sverige*.

Objektet *nybyggd strandnära bebyggelse påverkad kust- och strandlinje* tillhör populationen *Total kust- och strandlinje*.

Variabler och värdemängder

Bebyggelse påverkad: Byggnad ligger inom 100 meter från kust eller strand.

Bebyggelse typ: Uppgifter om bebyggelse typ byggs på typkoder i fastighetstaxeringen. De byggnadstyper som redovisas i den här statistiken är 'lantbruk bostad', 'småhus permanentbostad', 'fritidshus', 'flerbostadshus', 'industri', 'övrigt och okänt' samt 'total antal'.

Kust- och strandlinje: Linjen där vatten möter land, enligt registerinformation från Lantmäteriet. I den här statistiken görs ingen åtskillnad mellan havsvatten och inlandsvatten. Smala vattendrag, dvs vatten som är upp till sex meter i bredd ingår inte i undersökningen.

Nya byggnader totalt: Uppgifter om byggnader har hämtats från Lantmäteriets fastighetskarta, byggnadsdelen. Uppgifter om komplementbyggnader har inte ingått i beräkningen.

Nya strandnära byggnader: Byggnad färdigställd inom perioden 2010-2014 och belägen inom 100 meter från kust eller strand.

Tätort: Gruppering av byggnader där antalet invånare är minst 200, avståndet mellan byggnader max 200 meter och andelen fritidshus max 50 procent.

1.2 Statistiska målstorheter

Statistiken avser att belysa följande målstorheter/parametrar:

- Nybyggd strandnära bebyggelse i strandskyddszone 2010-2014, fördelat på typ av bebyggelse
  - o Totalt
  - o Utanför tätort
  - o Utanför tätort och minst 75 meter från annan byggnad
- Nybyggd strandnära bebyggelse påverkad kust- och strandlinje 2010-2014

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Det totala byggnadsbeståndet i Sverige	Typ av bebyggelse Årsintervall Region (Län, NUTS, riket) Bebyggelsens läge i förhållande till kust- och strandlinje Bebyggelsens läge i förhållande till kust- och strandlinje, samt tätort Bebyggelsens läge i förhållande till kust- och strandlinje, samt tätort och annan bebyggelse	Nya strandnära byggnader Nya byggnader totalt	Antal Andel
Total kust- och strandlinje	Årsintervall Region (Län, NUTS, riket) Kust- och strandlinje i förhållande till bebyggelse Kust- och strandlinje i förhållande till bebyggelse och tätort	Bebyggelsepåverkad kust- och strandlinje	Kilometer

1.3 Utförden: statistik och mikrodata

Resultaten har presenterats i Statistiska Meddelanden (SM) , serie MI 50, med diagram, tabeller och analyskommentarer, samt som tabeller i Statistikdatabasen. Grunduppgifter finns sparade i ESRI-shapefiler och MapInfo-tabfiler.

1.4 Dokumentation och metadata

I detta dokument beskrivs framtagningen av statistiken och statistikregistret Statistikens framtagning (SCBDOK).

Kvaliteten hos statistiken beskrivs i Beskrivning av statistiken (BaS).

Detaljerat innehåll i statistiken beskrivs i
SCB:s mikrodataregister (MetaPlus).

Dokumentationerna finns publicerade på SCB:s webbplats,
www.scb.se/MI0807.

2 Uppgiftsinsamling

2.1 Ram och ramförfarande

Ram för mätning av nyttillkomna strandnära byggnader är alla byggnader som ryms i Lantmäteriets byggnadsregister 2015-01-01, samt Sveriges totala kust- och strandlinje.

Statistiken omfattar inte det som i byggnadsregistret kallas för komplementbyggnader. Det är byggnader med byggtyp 6 i Lantmäteriets byggnadsregister. Det kan vara bryggor, enklare förrådsbyggnader och garage. SCB har gjort bedömningen att uppgifterna i registret inte är tillräckligt fullständiga för att kunna användas i beräkningarna. Det är framförallt uppgifter om byggnadsår som saknas för en stor del av komplementbyggnaderna.

Ram för mätning av bebyggelsepåverkad kust- och strandlinje är Sveriges totala kust- och strandlinje, enligt uppgifter från Lantmäteriets fastighetskarta, skikt med ytbildat vatten. Vattendrag som är upp till 6 meter breda ingår inte i grunddata och därför inte heller i beräkningen.

2.2 Urvalsförfarande

Inget urval dras eftersom det är en totalundersökning av byggnader och kust- och strandlinje.

2.3 Mätinstrument

Analyser utförs genom bearbetningar av koordinatsatta register i GIS-program.

GSD-Fastighetskartan bygger på Lantmäteriets grundläggande geografiska data-baser där informationen har samlats in med olika kvalitet gällande lägesnoggrannhet, innehåll och aktualitet. Fotogrammetriska metoder med flygbilder utnyttjas till stor del vid insamling och ajourhållning t ex stereokartering och skärmbildsdigitalisering på digitalt ortofoto. Ajourhållningen sker dels periodiskt i Lantmäteriets egen regi, dels mer kontinuerligt i samverkan med andra statliga myndigheter, kommuner och organisationer. Se även www.geolex.lm.se. Informationen finns under /Geografiska databaser/ GSD-Fastighetskartan/Aktualitet och täckning.

Mer information om register där SCB är källa, finns under länkarna i avsnittet nedan.

2.4 Insamlingsförfarande

Källorna till statistiken är följande:

- Byggnadsinformation (punkter) från Geografiska Sverigedata (GSD) fastighetskartan för år 2015-01-01, Lantmäteriet.
- Information om ytbildat vatten i Geografiska Sverigedata (GSD) fastighetskartan för år 2015-01-01, Lantmäteriet.

- Fastighetstaxeringsregistret (FTR) 2011-01-01, SCB, www.scb.se/BO0601.
- Tätortsgränser för 2010-12-31, SCB, www.scb.se/MI0810.

Som stöd för granskning har Lantmäteriets WMS-tjänster med ortofoton⁵ och topografisk karta använts.

2.5 Databeredning

Samtliga bearbetningar har gjorts i GIS-program. Runt objekten i byggnadsregistret, med byggår 2010- 2014, skapades en buffertzons⁶ om 100 meter. Den jämfördes med det ytbildade vattnet i fastighetstartans topografiska del, för att bestämma vilka byggnader som var vattennära. Buffertzonen minskades sedan till 75 meter och jämfördes med återstående objekt i byggnadsregistret med byggår 2009 och tidigare, för att bestämma vilka nya byggnader som är belägna nära äldre bebyggelse. För de vattennära byggnaderna klipptes buffertzonen mot det ytbildade vattnet, för att bestämma hur lång strandlinje som påverkas.

---

⁵ Skalriktiga flygbilder.

⁶ Närhetszon för varje byggnad

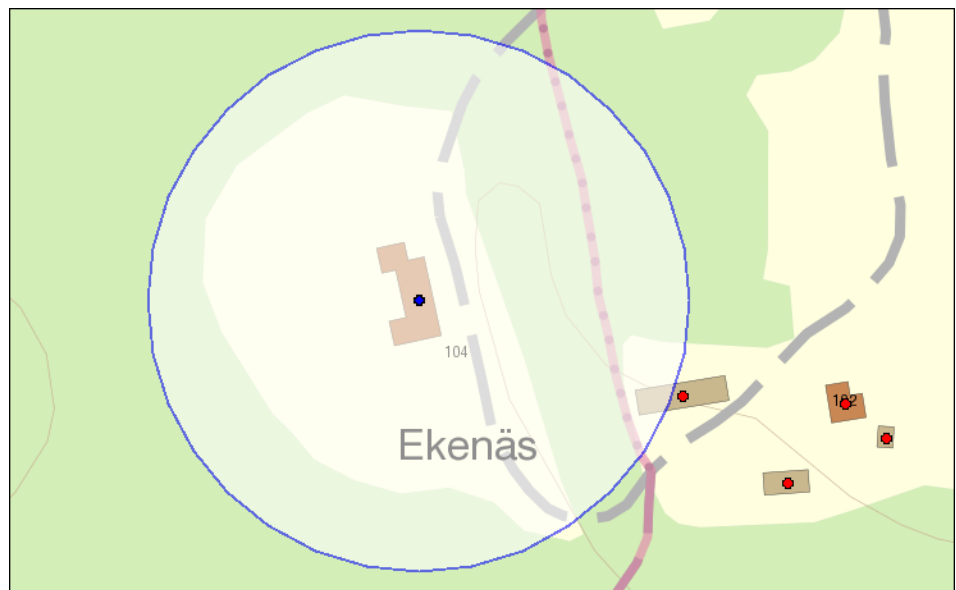
3 Statistisk bearbetning och redovisning

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

Även om statistiken bygger på en totalundersökning, kan man säga att vissa modellantaganden görs mot bakgrund av att mindre täckningsfel kan förekomma i statistiken.

Statistiken över strandnära byggnader har beräknats utifrån uppgifter om byggnaders mittpunkter. För större byggnader kan det innebära att delar av byggnaden hamnar inom strandskyddszon, även om inte mittpunkten gör det. Det kan därför finnas en undertäckning i statistiken avseende detta. Det gäller även uppgifterna om 'byggnader längre bort än 75 meter från annan byggnad'. Där kan delar av byggnader ligga närmare annan byggnad, även om mittpunkten inte gör det.

Bild 1. Byggnad med minst 75 meter till annan byggnad, mätt från byggnadernas mittpunkter

Eftersom vattendrag som är upp till 6 meter breda inte ingår i beräkningen, kan det bli en underskattning av antalet byggnader i strandskyddszon. Statistiken tar inte heller hänsyn till regionala specialbestämmelser av strandskyddszon, vilket kan leda till både över- och undertäckning i statistiken, om den ska användas för bedömning av hur Sveriges strandskyddsbestämmelser tillämpas.

3.2 Redovisningsförfaranden

Resultaten har presenterats i Statistiska Meddelanden (SM), serie MI 50, med tabeller, karta och analyskommentarer. På SCB:s webbplats finns SM, samt tabeller i Statistikdatabasen.

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

I det här dokumentet (SCBDOK) har framtagningen av nedanstående slutliga observationsregister beskrivits.

Register	Bebyggd mark i strandskyddsområden
Registervariant	Strandnära byggande
Registerversion	2010-2014

Fortsatt dokumentation, av registrens detaljerade innehåll, finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m. Dokumentationen hittar du här: www.metadata.scb.se. Klicka dig fram med hjälp av namnen på Register, Registervariant och Registerversion som är angivna i ovanstående tabell.

4.2 Arkiveringsversioner

Inga registerversioner har ännu arkiverats.

4.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången

Uppgifter om komplementbyggnader kunde inte tas med i statistiken eftersom uppgifterna i grundregistret inte var tillräckligt fullständiga för att kunna användas i beräkningarna. Det var framförallt uppgifter om byggnadsår som saknas för en stor del av komplementbyggnaderna.